



María Solar

ADELINÉ

ESPURNA
bromera

Fa molts anys...

ELIDANE

A l'habitació hi havia ben poca llum. A Elidane li agradava viure així, en la penombra, entre la foscor i algun feble raig de llum, filtrat per les cortines de teles cares que es mostraven en el poquíssim espai que li deixaven les contra cortines de vellut blau, tan espesses que ocultaven quasi tota la claror del sol. Era una escena perfecta de la vida d'Elidane: la llum vençuda eficaçment darrere d'aquelles cortines gruixudes i, al centre, només un badallet per on brillar. Així era també ella.

–Senyoreta, el sopar està preparat.

Elidane es va girar cap a la governanta, i li va deixar veure la cara enormement pàl·lida.

–No tinc fam –va respondre, ja sense mirar-la.

–Ha de menjar, senyoreta Elidane –va insistir la dona, amb una preocupació sincera.

Ella va continuar mirant l'infinit des de dins de l'habitació, com si els murs que l'envoltaven no tancaren aquell espai, com si encara fora capaç de veure més enllà. De veure alguna cosa més que no podien veure els altres. L'únic lloc que li interessava, ara, estava clar que no era aquell.

La dona ho va intentar una vegada més, tot i que sabia que, així que la mirada d'Elidane traspassava els murs grossos d'aquella mansió, res no podia fer-la tornar.

—Senyoreta Elidane, per favor. Moisès ha preparat una miqueta de sopa per a vosté. Només una miqueta de sopa calenta. Per favor, menge'n unes cullerades per a tindre millor color de cara i escalfar l'esperit. Per favor, senyoreta Elidane.

Com que no hi va haver resposta, la dona va desistir. Va besar la medalla de la Verge Redemptora que tenia penjada al coll i es va retirar en silenci, amb els ulls plens de llàgrimes.

En l'actualitat...

LAURA

Si hi ha una plaça que és tot allò que pot ser Madrid, és la plaça de Tirso de Molina. Laura hi passejava sovint. Li agradaven els colors dels edificis de poques plantes, plens de balcons. La fascinaven els grans cubs de metall que eren els llocs on venien flors. Floristeries que s'obrin cada matí i colonitzen mitja plaça, omplint-la de colors i, cada nit, es recullen en tan pocs metres que un simple cossi fora de lloc podria desfer l'equilibri perfecte que es necessita per a poder tancar-ne les portes. A la part de darrere, una de les dues entrades del metro i els serveis. Enmig, els ionquis, les persones que no tenen sostre, els captaires i els diumenges i festius, els mercadets, les parades d'anarquistes, de comunistes, de sindicalistes i les ONGD, convivint entres ells i amb els compradors de flors.

De tant en tant, algun borratxo es queda tancat als lavabos i els bombers han d'anar a alliberar-lo. Ni tan sols els donen les gràcies quan n'ixen; si de cas, dirigeixen algun retret a l'alcaldesa per la falta de neteja dels serveis públics o per la merda de porta que s'ha tornat a desbaratar. Sovint, les ambulàncies del SAMUR atenen algú que ha begut massa o que està massa malalt, hi fa massa fred o massa sol. I més sovint encara, les patrulles de la nacional fan parades reglamentàries o hi van a atendre alguna telefonada.

Quasi tots es coneixen. També és sempre possible, tot i que no són freqüents, veure un altercat, una brega a cabotades o alguna ganivetada.

Enfront, en un cantó, hi ha el Carrefour 24 hores amb els habituals problemes de reposició. Sense carnisseria, ni pescateria, ni parada d'embotits... Només safates. Safates de carn, safates amb trossos de peix, safates d'embotits a la part de darrere. A l'entrada hi ha un guarda, per si els habitants de l'inframon decideixen entrar al local o molestar a la porta.

Des del supermercat, si mires a l'esquerra, les cases són cada vegada més sòbries. Hi ha l'altra boca del metro i, al fons a la dreta, el teatre Apolo, sempre amb espectacles i amb grups de gent ben vestida que hi fan cua. Si mires enfront, més edificis amb balcons però amb missatges, banderes i algun eslògan feminista; als baixos hi ha el bar gallec i la nova pizzeria italiana que resulta que és del mateix propietari que el bar gallec i, encara al cap de la plaça, una botiga nova amb productes de Lugo: Per a menjar, Lugo. A voltes, a Laura li semblava que no estava tan lluny de casa.

Tot l'espai que encara sobrava a la plaça, l'ocupaven les terrasses, plenes d'estufes de gas en aquesta època de l'any. A les taules, seien aleatòriament famílies amb avis i xiquets, moderns *vintage* amb roba de segona mà, persones de qualsevol condició sexual i gènere, alguns coents, artistes i gent de la cultureta. Eren uns pocs metres on cohabitaven diversos mons que ni es destorbaven ni s'impedien el pas. Un mètode que, sense ser infal·lible, funcionava quasi sempre. Madrid en estat pur. Així és la plaça de Tirso de Molina on viu Laura, al cantó del carrer Mesón de Paredes.

Conten que, durant la construcció del metro, els operaris observaren, aterrits, com començaren a caure ossos d'una de les parts. Un brollador ossi com qui troba un corrent subterrani d'aigua. Els operaris van empal·lidir i els diaris contaren la troballa que, de seguida, algú va saber explicar. Era l'antic cementeri dels frares de l'antic convent de la Mercé que ja ningú no recordava. Com que les autoritats civils i eclesiàstiques no es posaven d'acord sobre què havien de fer amb els ossos, els tècnics del metro decidiren tapiar-los on estaven i tal dia farà un any.

Laura utilitza habitualment aquella boca del metro. És l'únic detall de la plaça que no li agrada. No li agrada perquè és veritat que allà hi ha els ossos. Darrere de les manisetes. Tots aquells cranis i túbies emparedats, empenyant-se per a eixir. Des que ho recorda o, millor dit, des que té records, Laura veu coses. Morts. Desconeguts que van morir i estan enfadats. Li passa de tant en tant, no és continu. De vegades només els veu i ells la miren. En unes altres ocasions, com li passa a la boca del metro de Tirso de Molina, els sent. No és res concret, són laments, fragments de paraules; però ella sap què volen. Volen allò que volen tots els altres difunts que veu: volen pau. Una pau que no poden assolir fins que no descansen en un cementeri, que és on han d'estar els morts. Quan no és així, no estan bé, sofreixen, no descansen i alguns s'enfaden i volen causar als humans un dolor com el que suporten ells.

Els frares volen eixir de les parets i que els tornen a la terra beneïda. Laura és l'única que ho sap. Ells no li ho han dit, però en el breu instant que dura la visió durant la qual els veu empenyant sota les rajoletes, d'alguna manera li ho fan saber:

que volen eixir, que volen terra santificada, tombes amb creus i noms, com les que tenien abans que els oblidaren i acabaren convertint-se en una molèstia per a les obres del metro. Volen dir-li que estan furiosos i que no poden descansar.

Mai no ha sabut per què veu coses així de tant en tant. Amb el pas dels anys, ha hagut d'aprendre a viure amb aquesta càrrega. Apareixen de sobte, li poden passar un parell de vegades el mateix dia o tardar mesos a repetir-se. Però als llocs on hi ha difunts, hi romanen i la visió es repeteix si hi torna. Ha après a passar del terror insuportable a la reflexió racional i a intentar assumir-ho amb indiferència. No nega la por, l'ensurt; senzillament no els vol veure, però ha après a conviure amb ells per instint de supervivència i per la seua salut mental.

Les primeres voltes va plorar, ho va contar, ho mostrà a la gent de la rodalia, però no va ser bo per a ella. Van creure que mentia, que la xiqueta s'inventava aventures. Ningú no la va ajudar i es va quedar sola amb tot allò que no comprenia.

Ara, quan sofreix una visió, dissimula, continua amb allò que estiga fent fins que la visió acaba, normalment als pocs segons o al cap d'uns minuts. Ja no es pregunta per què els veu. Ho va fer durant molts anys, hauria volgut saber si hi havia més persones com ella. També va entendre que no ho podia contar a ningú, que la prendrien per boja, que se'n riurien o creurien que volia prendre'ls el pèl. No ho pot contar i no li ho poden notar, però ella veu morts de vegades. Anar-se'n de Galícia a estudiar a Madrid no ho va canviar sinó ben al contrari: a Madrid hi ha molts més llocs on trobar-los.

EL 'PAZO'

El primer any de facultat, a Madrid, Laura el va passar en una residència d'estudiants, però el segon, ja va llogar un pis compartit al centre. Res que no faça tot el món. Probablement massa lluny de la universitat, però això li importava ben poc perquè a penes anava a classe. Aquell pis amb balcó en una zona plena de vida era el seu desig des de menuda. L'anhelada vida sorollosa, amb molta gent i molt de moviment. De vegades, contemplava el rebombori durant hores, asseguda en una cadira del balcó. Això també diferenciava Galícia de Madrid: l'ús dels espais públics. A Galícia, era freqüent buscar la intimitat lluny dels ulls dels veïns. Les cases tenien bardisses altes, se'n feia poc d'ús, o gens, dels balcons, tot i que eren costums que tenien molt a veure amb el temps. Però a Madrid, la gent seia als espais públics i allà es desdejunaven, dinaven, llegien, es tallaven les ungles dels peus, prenien el sol o mantenien converses telefòniques que podia sentir tot el veïnat. Laura hi va descobrir la vida dels balcons i li va encantar. Un costum que es va limitar a Madrid perquè quan tornava a Galícia mai no el practicava, encara que a la mansió hi havia molts balcons.

–Vius en un castell! –li va dir, amb una veu ben alta, Rodrigo.

–Que fort! –hi va afegir Alejandro.

–No és un castell –els va explicar Laura.

Rodrigo va mostrar la foto del mòbil als tres que seien al sofà.

–Vaja! És cert! Vius en un castell! –Alejandro no s’ho podia creure. Eleonora s’acostà el mòbil a la cara i va arquejar les celles, sorpresa, i alhora li va pegar una colzada a Raquel perquè s’hi acostara a veure-ho.

–És milionària! Però no volia dir-ho –va comentar Eleonora.

Laura ja havia passat per allò mil voltes. Era freqüent la sorpresa de la gent quan veien la mansió on vivia. Per descomptat que no eren milionaris; el seu pare era arquitecte, amb una certa fama. No podia dir que vivien malament, però aquella propietat era molt més ostentosa que la seua realitat financera. Els va contar, als seus companys de pis, la mateixa història que explicava sempre.

–No és un castell. És un *pazo* senyorial gallec.

–Té un merlet! –va assenyalar Alejandro en la foto, encara amb el mòbil de Rodrigo a la mà, com una prova irrefutable d’allò que era aquella construcció.

–Té dos merlets. I una capella interior que en temps antics va ser una ermita i fins i tot un cementeri menut. També té un terreny d’uns quants quilometres amb arbres, rodejat per un mur de pedra de dos metres d’altura. Hi ha una construcció principal i diversos edificis annexos. La majoria de les construccions daten del segle XVII, encara que la capella és molt anterior, probablement del segle XIII, romànica, però es va quedar dins de l’edifici principal.

Els altres joves no van dir ni piu. Estaven realment impressionats.

Laura esperava aquell silenci, solia passar, i com feia sempre, el va aprofitar per a afegir-hi la resta de la història.

—El *pazo* va pertànyer a la noblesa gallega i va anar passant de mà a mà. També va ser propietat d'una família austríaca d'Estíria, fa ja més de cent anys. Després vingueren uns altres temps, va ser oblidat, quedà deshabitat i va caure en mans de la meua àvia, que el va comprar molt barat, perquè era només una ruïna. Mon pare i ma mare van treballar al seu despatx d'arquitectura durant molts anys per tal de reconstruir-lo. Ma mare no va arribar a veure'l acabat, però quan va morir, mon pare es va entossudir a acabar-lo i els dos hi vam anar a viure. No és un castell de milionaris, és una casa senyorial gallega que va rehabilitar la meua família —Laura va callar i esperà les reaccions.

—Té nom? —va preguntar Alejandro.

—Sí. És el *pazo* del Tàmega.

—I hi ha wifi? —tornà a preguntar Alejandro.

Tots van riure.

—Sí, hi ha wifi. Encara que els murs són grossos i és tan gran que no funciona bé del tot. Tenim instal·lats uns quants amplificadors de senyals, però així i tot no arriba bé a tots els racons.

—Has passat el Nadal allà?

—Sí, naturalment. És el nostre domicili habitual i també el lloc de treball de mon pare.

Alejandro continuava aferrat al mòbil de Rodrigo.

—Per a mi encara és un castell. Ens convidaràs algun dia, no?

—Per descomptat! Em pensava que no m'ho demanaríeu mai —va riure Laura.

–I dius que dins hi ha un cementeri? –la pregunta d’Eleonora tallà de sobte el somriure de Laura.

–Sí, però només dels membres de la família.

–De quina família? –va insistir la jove, i a Laura ja no li feia gens de gràcia tanta pregunta.

–De les moltes que en foren propietàries.

–Quin mal rotllo, no? –va comentar Raquel–. No puc ni imaginar això de tindre un cementeri a casa. Potser per això va eixir tan barata. Qui voldria viure en un lloc així, apartat i amb morts soterrats a l’interior? –va acabar, tan desagradable com era sempre.

–Només són cinc o sis tombes de pedra, molt antigues. Com les que hi ha a les esglésies. No fan por. Ja no hi deuen quedar ni els ossos. A més –va continuar explicant, com si es defensara–, el cementeri no està dins de casa, sinó en un racó de fora.

–Per mi com si hi ha dues-centes tombes. Jo vull veure el *pazo*! –reclamà Rodrigo, en un to festiu.

I a Laura li tornà un somriure ample als llavis.